

duidelijk tegenspel toen Soekarno en Hatta na twee dagen van aarzeling en verwarring op 17 augustus de onafhankelijke Republiek Indonesië hadden uitgeroepen, zulks mede onder pressie van jongeren van wie verscheidenen door de Japanner Maeda waren opgeleid; trouwens, Maeda speelde bij die uitroeping persoonlijk een belangrijke rol.

★

In het kader van dit, aan het beleid van de Japanse regering gewijde hoofdstuk hebben wij in het voorafgaande het accent laten vallen op de besluitvorming te Tokio – van de politieke ontwikkelingen in bezet Nederlands-Indië hebben wij niet meer meegedeeld dan tot goed begrip van die besluitvorming nodig was. Over die ontwikkelingen hebben wij in volgende hoofdstukken meer te schrijven. In dit hoofdstuk willen wij evenwel land voor land ook nog weergeven hoe op het Japanse beleid werd gereageerd en speciaal nagaan of er inheemse krachten naar voren kwamen die zich tegen de Japanners keerden. Dat willen wij beknopt schetsen met betrekking tot Birma, Thailand, Malakka, de Philippijnen, Oceanië, Frans-Indo-China en bezet China – zeven door de Japanners gedomineerde gebieden dus. Daaraan dient evenwel één belangrijk gebied vooraf te gaan dat door hen niet werd bezet maar dat in geen enkele schets van wat zich tijdens de Tweede Wereldoorlog aan politieke ontwikkelingen in Azië heeft voorgedaan, mag ontbreken: Brits-Indië, de grootste en belangrijkste Britse kolonie.

Brits-Indië

Het uitbreken van de oorlog met Japan stelde de Britse regering voor de vraag of zij aan de nationalistten in Brits-Indië wezenlijke concessies moest doen, in de eerste plaats om dat gebied tot een grotere oorlogsinspanning te stimuleren en in de tweede plaats om de tegenstelling op te heffen welke daarin gelegen was dat een mogendheid die in Europa oorlog voerde ter verdediging van een democratische samenleving, in Azië haar koloniaal bewind ongewijzigd handhaafde. Aan die concessies hadden Churchill en de Britse conservatieve partij geen enkele behoefte – Churchill ging er van uit dat men van Brits-Indië geen wezenlijk grotere bijdrage aan de oorlogvoering mocht verwachten en had zich